

Seznam povinných a výběrových míst

VÝLET č. 1 <i>Za nejvyšším vrcholem Hostýnských vrchů</i>	povinná místa	Podhradní Lhota, Kelčský Javorník, Bystřice pod Hostýnem
	výběrová místa	Loukov, Šaumburk, Čerňava, Smrdutá, Chvalčov
VÝLET č. 2 <i>Od sedla k sedlu (Tesák – Troják)</i>	povinná místa	Troják, Držková, Tesák
	výběrová místa	Hošťálková, Maruška, Dřevnice, Skály, Ráztoka
VÝLET č. 3 <i>K zámku a Šachové synagoze do Holešova</i>	povinná místa	Rusava, Holešov, Fryšták
	výběrová místa	Křídlo, Hrad, Žopy, Přílepy, Lukoveček
VÝLET č. 4 <i>Lukovským panstvím na hrad Lukov</i>	povinná místa	Zlín, Lešná, hrad Lukov
	výběrová místa	Štípa, Dolnoveská přehrada, Lukov (obec), Králky, Ondřejovsko
VÝLET č. 5 <i>Z Val-Mezu přes Oznici do Rajnochovic</i>	povinná místa	Valašské Meziříčí, Branky, Rajnochovice
	výběrová místa	Medůvka, Jarcovská gůla, Oznice, Lázy, Kuželův památník
VÝLET č. 6 <i>Cestou poutníků na Svatý Hostýn</i>	povinná místa	Svatý Hostýn (poutní místo), Obřany, Skalný
	výběrová místa	Hořansko, U Tří kamenů, Hostýn (vrchol), Slavkov pod Hostýnem, Brusné

Z Á Z N A M N Í K

TURISTICKÉ AKCE

Léto v Hostýnských vrších

2022

**Moravský odbor Klubu českých turistů
FÉNIX Brno - Medlánky**

Vážení a milí přátelé turistiky,

do rukou se Vám dostává záznamník „**Hostýnské vrchy**“, který byl vytvořen především jako záznamník k turist. akci KČT Fénix s názvem „Léto s Fénixem“ a podnázvem „Léto v Hostýnských vrších“. Záznamník je rozdělen do šesti oblastí podle šesti výletů, které se konaly během výše zmíněné akce. Všechna místa tohoto záznamníku se nachází v Hostýnsko-vsetínské hornatině a jejím podhůří. Z každého výletu je vždy vybráno 8 nejzajímavějších míst. Mapky jednotlivých výletů i s popisem tras je možné nalézt na internetové adrese www.kctfenix.ic.cz.

Přírodní park Hostýnské vrchy se rozkládá na východní Moravě na území okresů Zlín a Kroměříž v oblasti vnějších západních Karpat o celkové rozloze 20 400 ha. Hornatina s nadmořskou výškou okolo 600 m je vymezena městy Bystřice pod Hostýnem, Holešov, Fryšták, Slušovice, Vsetín a Val. Meziříčí. Nejvyšším vrcholem pohoří je Kelčský Javorník dosahující výšky 865 metrů. Dominantou a symbolem celého regionu je však poutní místo Svatý Hostýn s barokním chrámem Panny Marie a křížovou cestou od architekta Dušana Jurkoviče. Hostýnské vrchy ale nejsou zdaleka jen Hostýn nebo turistická střediska Tesák či Troják. V regionu se dochovala řada lidových památek, jako jsou dřevěnice na Rusavě, technickou zajímavostí je úzkokolejná lesní železnice a klauza na splavování dřeva u Rajnochovic, dále válečné památky jako je například partyzánský bunkr u Mikulůvky. Fenomémem Hostýnských vrchů jsou lesy a louky ukrývající mnoho chráněných rostlin a živočichů. Na pastvinách a rašeliništích se vyskytují rostliny z čeledi vstavačovitých, v lesích hnízdí čáp černý nebo holub douphák. Přírodní rezervace Čerňava je typickou ukázkou zachovalého karpatského lesa pralesovitého charakteru s jednotlivými stromy až 280 let starými. Nejznámějším památným stromem je lípa velkolistá nad Kateřinicemi, která má při výšce 20 metrů úctyhodný obvod kmenu 630 cm. Vinařskou raritou jsou nejseverněji položené vinice v rámci vinařské oblasti Morava v obci Horní Lapač. Obec a města Hostýnských vrchů žijí bohatým kulturním životem, jemuž dominují lidové tradice. Hostýnské vrchy nabízí kromě pěší turistiky i řadu možností pro cykloturistiku, vyjížděky na koních, koupání či lezení. Z tohoto důvodu určitě stojí za Vaši návštěvu.

Většina míst tohoto záznamníku se nachází na území přírodního parku. Držte se proto, prosím, při jeho plnění značených cest a dodržujte pravidla pobytu v chráněných oblastech. Přísně je zde mimo jiné zakázáno rozdělovat oheň, sbírat jakékoliv rostliny, živočichy či nerosty.

Přejeme Vám při plnění záznamníku jen samé pěkné a neopakovatelné zážitky.

MO KČT Fénix Brno-Medlánky

Podmínky plnění:

- 1) navštívit 3 povinná místa z každého výletu (celkem tedy 18 povinných míst)
- 2) navštívit 2 výběrová místa z každého výletu (celkem tedy 12 ze 30 výběrových míst)
- 3) navštívená místa si potvrďte předepsaným způsobem, pokud to nebude z jakéhokoliv důvodu možné, lze dané místo doložit i fotografií
- 4) po splnění zašlete záznamník na adresu KČT Fénix Brno – Medlánky (do obálky vložte **pošt. známku** na zpětnou zásilku v odpovídající výši, záznamník Vám bude po zaevidování vrácen spolu s odznakem zpět)
- 5) **cena záznamníku s odznakem je 85 Kč**
- 6) doba plnění je omezena na 10 let, doporučujeme splnit do 5 let od zakoupení

Evidenční list záznamníku:

Jméno a příjmení	
Adresa bydliště, včetně PSČ	
Telefon	
E-mailová adresa	

Evidenční číslo záznamníku	
Rok vydání záznamníku	
Datum vydání odznaku	

Vyplněním evidenčního listu souhlasíte se zpracováním Vašich osobních údajů. Osobní údaje jsou poskytnuty čistě pro účely MO KČT Fénix se sídlem Ostružinová 5, 621 00 Brno-Medlánky. Vaše údaje jsou chráněny dle pravidel o ochraně osobních údajů čl. 6 odst. 1 písm. a) a čl. 7 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016. Osobní údaje budou uchovány po dobu nezbytně nutnou a nejsou volně přístupná jiným subjektům. Jako subjekt údajů máte právo na přístup ke svým osobním údajům, máte právo na jejich opravu nebo výmaz, popřípadě omezení zpracování. Dále máte právo požadovat vysvětlení ohledně zpracování osobních údajů.

Záznamník vydal Moravský odbor KČT Fénix Brno – Medlánky ku příležitosti konání cykloturistické akce „Léto s Fénixem“ s podnázvem „Léto v Hostýnských vrších“ v roce 2022. Jako hlavní zdroj informací bylo využito map KČT a internetových stránek daných zajímavostí. Neprošlo jazykovou úpravou.

Kontakty:

poštovní adresa: KČT Fénix Brno – Medlánky
Ostružinová 5
BRNO 21 - Medlánky
621 00

e-mailová adresa: kct.fenix@centrum.cz

internetové stránky: www.kctfenix.ic.cz

Výlet č. 1

Za nejvyšším vrcholem Hostýnských vrchů

1. Loukov

Obec severovýchodně od Bystřice pod Hostýnem. První zmínka z roku 1348, kdy jeho část náležela Vavřincovi z Količina. K pamětihodnostem patří původně raně barokní hřbitovní kostel sv. Václava z roku 1679 s věží s mansardovou střechou (klasicistně upravený v roce 1817) a na návsi pak pozdně barokní socha sv. Vavřince datovaná 1760. Na úpatí Kelčského Javorníka se nachází technická památka Vodní dělicí práh. Jedná se o umělý opak soutoku. Vodní tok se rozděluje do dvou směrů pravděpodobně z důvodu ochrany při přívalových deštích. Jihovýchodně od obce největší podzemní sklady pohonných hmot v České republice.

Potvrzení: opis turist. orientace

2. Podhradní Lhota

Obec na úpatí Kelčského Javorníka (462 obyvatel), první písemná zmínka z roku 1271 v listinách olomouckého biskupa Bruna ze Šaumberku. V období třicetileté války byla Podhradní Lhota v roce 1620 vypálena a vydrancována polskými vojsky, další boje s uherskými Kuruci a pruským vojskem, kteří kraj pustošili v 18. století. Postupem času pokračovalo další osídlování podél říčky Juhyně hluboko do lesů a přilehlých pasek, v roce 1721 vznikají Rajnochovice, zvané Zálhotí. Mezi památky Podhradní Lhoty patří kaple sv. Floriána a kaplička Sedmibolestné Panny Marie u domu čp. 84.

Potvrzení: razítko z obce

3. Šaumberk

Památkově chráněná zřícenina hradu nad obcí Podhradní Lhota, hrad založený r. 1272 biskupem Brunem, za husitských válek byl dobyt husitskými vojsky, za držení loupeživých rytířů z Bítova u Bílovice nechal moravský zemský hejtman Jan Tovačovský z Cimburka hrad v roce 1451 vykoupit a pobořit. Dochovány nepatrné zbytky hradeb a příkopy. S existencí hradu Šaumberk pravděpodobně souvisí nedaleká zřícenina Zubříč – též Nový Šaumberk. Hrádek uváděný již roku 1307, pobořen spolu s hradem Šaumberk. Dochovány základy plášťové zdi, příkopy a valy. V současnosti probíhá postupná konzervace zřícenin.

Potvrzení: opis tur. orientace

4. Kelčský Javorník

Nejvyšší vrchol Hostýnských vrchů (865 m) nacházející se asi 7 km východně od města Bystřice v Hostýnsko - vsetínské hornatině. Od r. 2015 stojí na vrcholu 35 m vysoká ocelová volně přístupná rozhledna s výjimečně dalekým kruhovým rozhledem. Z vyhl. plošiny ve výšce 893 m lze spatřit Hostýnské vrchy, Jeseníky s Pradědem, Král. Sněžník, Beskydy, Javorníky a Vsetínské vrchy, hrad Buchlov a Chřiby, Vizovické vrchy, ale i Malou Fatru, Bílé Karpaty či Povážský Inovec. Severně od vrcholu stejnojmenná přír. rezervace (123,62 ha, vyhl. v letech 1976 a 2007) chráníci společenstva jedlebočin a suťových lesů. Po kůrovcové kalamitě značné odlesnění a holiny. Při rozcestí Jehelník pomník s pamětní deskou Ladislava Jaroše, popraveného nacisty v r. 1942 za účast v odboji.

Potvrzení: opis zelené tur. značky směr Loukov

5. Čerňava

Vrchol v centrální části Hostýnských vrchů (844 m) s pískovcovými skalními útvary a pomníkem I. P. Stěpanova, partyzánského velitele, který zde 10.4.1945 padl a je pohřben ve společném hrobě v obci Hošťálková. Severozápadně od vrcholu partyzánský bunkr skupiny Míša velitele I. Morozova. Při východním úbočí stejnojmenná přír. rezervace (23,16 ha, vyhl. v l. 1975 a 2016) chráníci květnaté bučiny s výskytem vzácných živočichů (střevlík hrboletý, čolek karpatský, lejssek malý či strakapoud bělohřbetý), na území PR památná jedle bělokorá (obvod kmene 380 cm, výška 42 m, stáří 200 let).

Potvrzení: opis tur. orientace na vrcholu

6. Smrdutá

Přírodní rezervace na západních svazích stejnojmenného vrcholu (6,51 ha, vyhl. v l. 1975 a 2007) chráníci přirozený ekosystém svahového suťového lesa. V rezervaci lze pozorovat balvanitou suť s typickými projevy mrazového zvětrávání. V pískovcových a slepencových skalách jsou četné pseudokrasové puklinové jeskyně dokonce s výskytem několika druhů netopýrů. Asi 1 km západně se pak nachází přírodní památka Na Jančích (2,75 ha, vyhl. roku 1956), slatinná luční lokalita chráníci vzácnou chřestovitou rostlinu snědek kulatoplodý.

Potvrzení: opis tur. orientace z rozc. Ostrý grůň

7. Chvalčov

Obec (1600 obyv.) jv. od Bystřice, první zmínka z roku 1369, na území obce se nachází hora Hostýn, která je nejnavštěvovanějším mariánským poutním místem na Moravě. Okolím Chvalčova vede naučná stezka Chodník Masarykových, v obci se nachází jedna ze tří českých SOS dětských vesniček (další jsou v Doubí u Karlových Varů a Brně-Medlánkách). Kámen z místního lomu byl použit při stavbě přehrady Bystřička, evropsky významná lokalita mokřadů s tůňkami a výskytem kriticky ohroženého obojživelníka čolka velkého.

Potvrzení: razítko z obce, příp. opis tur. orientace

8. Bystřice pod Hostýnem

Město (8100 obyv.), první zmínka z r. 1368. Panství vystřídalo mnoho majitelů (Šternberkové, páni z Kunštátu, rytíři z Víckova, Václav Bítovský z Bítova, Lobkowiczové ad.). V r. 1827 zdědili panství Laudonové, potomci známého vojevůdce. V 19. stol. rozvoj průmyslu, založení Thonetovy továrny na ohýbaný nábytek. Za 2. sv. války působilo na Bystřicku mnoho odboj. organizací. Nejvýznamnější památkou pův. renesanční zámek z 16. století, barokně přestavěný v l. 1765-68. V přízemí zámku se nachází městské muzeum, v předzámčí infocentrum. Na Masarykově náměstí je k vidění barokní kostel sv. Jiljí z r. 1744, v Havlíčkově ulici pozdně barokní kaple sv. Vavřince z r. 1760 se šindelovou střechou se zvonicí, na okraji města menší šlechtický tzv. Laudonský hřbitov s novorománskou kaplí Laudonů z r. 1894 a souborem 14 náhrobků přenesených ze starého hřbitova.

Potvrzení: razítko z infocentra, příp. jiné z města

Výlet č. 2

Od sedla k sedlu (Tesák – Troják)

1. Troják

Horské silniční sedlo a osada asi 4 km západně od obce Hošťálková, významná turistická křižovatka a lyžařské středisko. Nachází se zde trojmezí tří okresů (Kroměříž, Zlín a Vsetín), známý je pak Hostinec Na Trojáku – typická valašská hospoda, která byla postavena v roce 1937. Koncem druhé světové války zde působil štáb 1. čs. partyzánské brigády Jana Žižky. Boj proti fašismu připomíná betonový památník z roku 1981 u lesní cesty směrem na Tesák.

Potvrzení: razítko z hostince

2. Maruška

Vrchol (664 m) necelé 2 km jihovýchodním směrem od sedla Troják. Nachází se zde automatická meteorologická stanice a od roku 2014 také 14 m vysoká dřevěná volně přístupná rozhledna završená typickou valašskou vidlicovou zvoničkou. Věž se 40 schody postavili hošťálkovští řemeslníci ze dřeva místních lesů, padlo na ni 72 kubíků smrkové kulatiny. Z vyhlídkového ochozu ve výšce 12 m se nabízí nádherný kruhový výhled na panorama Hostýnských a Vizovických vrchů, Javorníků či Moravskoslezských Beskyd.

Potvrzení: opis turist. orientace

3. Hošťálková

Obec (2200 obyv.) ležící v kopcovitém terénu Hostýnských vrchů, v údolí potoka Ratibořky zhruba 10 km západně od okresního města Vsetín. Hošťálková byla pravděpodobně založena ve 14. století, avšak první písemná zpráva o ní je až z roku 1505. Zpočátku byla součástí vsetínského panství, a to až do roku 1678, kdy byla kvůli velké zadluženosti vsetínského panství předána věřitelům a stala se samostatným panstvím. V letech 1777-81 středisko boje evangelických Valachů za náboženskou svobodu. Od roku 1944 nejprve základna, poté sídlo štábu 1. čs. partyzánské brigády Jana Žižky. Pamětihodnostmi katolický empírový kostel Povýšení sv. Kříže z roku 1797, patrový empírový zámek z let 1842-44 či hřbitovní evangelický kostel z let 1829-31 s novogotickou věží z l. 1857-58. Na hřbitově v místě společného hrobu pomník obětem 2. sv. války se sochou I. P. Stěpanova, který padl na Čerňavě. Památkově chráněny objekty roubených chalup. Místním rodákem valašský muzikant Jan Pelár, pochovaný na Valašském Slavíně v Rožnově pod Radhoštěm.

Potvrzení: razítko z obce

4. Dřevnice

Pramen Dřevnice leží v nadmořské výšce 551 metrů. Upravená studánka se stříškou se nachází zhruba 1 km jihozápadně od hostince na Trojáku pod stejnojmenným vrcholem Troják. Dřevnice odvádí vodu z jižních svahů Hostýnských vrchů, měří 42,3 km a je levostranným přítokem řeky Moravy, do které se vlévá u města Otrokovice.

Potvrzení: opis tur. orientace

5. Držková

Obec (366 obyv.) připomínána roku 1391. Obec byla tehdy poddanskou vsí (Ihotou, pasekou) patřící k panství pánů na Lukově. Důležitým zdrojem obživy obyvatel byla domácí výroba dřevěného nářadí, kterou přibližuje Muzeum dřevěného porculánu. Valašské pastevecké tradice zase připomíná soukromá Expozice karpatského salašnictví v Hostýnských horách. V Držkové též tradice pálení dřevěného uhlí v milířích. V centru obce se nachází čtvercová patrová dřevěná zvonice z roku 1999 (kopie původní stavby z pol. 18. století) a kaple sv. Václava z roku 1930. Památkově chráněný je také valašský přízemní roubený dům ev. č. 66 z konce 18. století, který sem byl v roce 1981 převezen z Jasenné. Obec dnes spíše rekreační charakter, Patriot camp ale od roku 2019 uzavřen.

Potvrzení: razítko z obce

6. Skály

Přírodní památka severně od Držkové (6,94 ha, vyhl. v l. 1987 a 1997) chránící typické pískovcové a slepencové skalní útvary zvané Přední skály. Skalnatý hřbet je dlouhý 300 metrů, nejvyšší skály mají výšku až 15 metrů. Jsou oblíbené horolezci, kteří jednotlivé skály pojmenovali. Najdeme tu tak například Jehlu, Eiger, Držkovskou placku, Trpasličí či Děravou skálu. Svahy jsou pokryty smíšeným lesem s ojedinělým výskytem jalovce. Přes údolí se nachází Holíkova rezervace – přírodní památka (6,23 ha, vyhl. taktéž v letech 1987 a 1997). Předmětem ochrany je přirozený karpatský les tvořený převážně buky s příměsí jedle, javoru a jasanu. Na povrch zde rovněž vystupují četné pískovcové skalky, největší z nich pak nesou pojmenování Zadní skály.

Potvrzení: opis tur. orientace z rozc. Pod Skálami

7. Tesák

Turistické a lyžařské středisko ve stejnojmenném silničním sedle (690 m). Turistická chata KČT vyhořela do základů díky závadě v elektroinstalaci dne 29. ledna 2022, ostatní zařízení v provozu. V okolí pomníčky čs. vojáků padlých při osvobozeních bojích v květnu 1945. Při silnici pomník partyzány O. Bardinové, která zde zahynula. Přír. památka Nádrž Tesák (0,13 ha, vyhl. v roce 2015) je biotopem čolka karpatského v bývalé požární nádrži. Severovýchodně od ski areálu se rozprostírá přírodní rezervace Tesák (9,20 ha, vyhl. v letech 1975 a 2007). Rezervace zahrnuje přirozený porost horských květnatých bučin s významným zastoupením dosud se zmlazující jedle bělokore.

Potvrzení: razítko z místa nebo opis tur. orientace

8. Ráztoka

Rekreační osada jihovýchodně od obce Rusava při stejnojmenné říčce. Levostranný břeh spadá do katastru obce Lukoveček, pravostranný břeh do katastru obce Rusava. V centru osady pomník Slávka Londy, který zde padl v prosinci 1944, jedná se o upomínku na partyzánský odboj. Při silnici do Rusavy se nachází kemp s tábořištěm. V nejvýchodnější části Ráztoky možnost koupání ve vodní nádrži s přírodním koupalištěm.

Potvrzení: opis žluté tur. značky směr Lukov

Výlet č. 3

K zámku a Šachové synagoze do Holešova

1. Rusava

Obec doložena v r. 1667, obživou obyvatel byl hlavně chov dobytka a práce v lese. V letech 1837-88 v Rusavě působil jako evangelický farář slovenský vzdělanec a vlastenec Daniel Svoboda, ukřívající v letech 1848-49 účastníky protiuherských bojů. V obci nechal postavit evangelickou školu, faru a přestavět evangelický kostel. Během 2. světové války operovaly v obci a okolí odbojové organizace vč. 1. čs. partyzánské brigády Jana Žižky. Památkově chráněny přízemní roubené usedlosti z konce 18. st., východně od evang. kostela pak roubená Kašparova vila z roku 1932 se šindelovou střechou s kabřincem, postavená jako letní sídlo malíře Adolfa Kašpara (1877-1934). V budově obec. úřadu Muzeum Rusava – památník obce. V jižní části obce se nachází solitérní památný Rusavský jilm horský (obvod kmene 570 cm, výška 34 m, stáří 300 let), při silnici směr Ráztoka známé koupaliště.

Potvrzení: razítko z místa

2. Křídlo

Zřícenina hradu Křídlo se nachází u obce Brusné na výrazném východním ostrohu vrchu Barvínek (571 m) nad hlubokým údolím Rusavy. Od r. 1973 je zřícenina chráněna jako kulturní památka. Hrad byl zbudován patrně v první pol. 14. století. První písemná zmínka o něm pochází z r. 1365, kdy Vlk z Dobrotic, syn Závíše z Dobrotic, prodal již tehdy existující hrad Křídlo panu Vilému z Kunštátu. Koncem 70. let 15. století rozbořila hrad vojska uherského krále Matyáše Korvína, v česko-uherských válkách. Při prodeji panství v r. 1481 byl hrad zmiňován již jako zbořeníště (v roce 1650 uváděn jako pustý), dochovány základy paláce, část obvodové hradby, příkopy a valy.

Potvrzení: opis turist. orientace

3. Hrad

Vrch (560 m) se skaliskem Čertův kámen opředeném řadou pověstí. Při vrcholu památkově chráněné hradiště Lukoveček s náznakem opevnění a příkopu po hrádce neznámého založení (archeologická lokalita). Asi 1 km jihozápadním směrem vrch Hrádek (517 m), též s pam. chráněným hradištěm. Při vrcholu nepatrné terénní stopy (zbytky terénních úprav, náznaky příkopu a valu).

Potvrzení: opis modré tur. značky směr Přílepy

4. Žopy

Ves na úpatí kopce Lysina, místní část města Holešov. Od centra Holešova se nachází cca 2 km východním směrem. Celou délkou vesnice protéká potok Žopka vlévající se u Dobrotic do říčky Rusavy. Dominantní střed obce tvoří čtvercová náves, které vévodí starobylá zvonice a památný kamenný kříž. První pís. zmínka pochází z listiny olomouckého biskupa Jindřicha Zdíka, datované do roku 1141, kdy byly Žopy majetkem proboštví sv. Václava v Olomouci. Na žopském katastru se nachází nejstarší neolitická osada objevená na území České republiky.

Potvrzení: opis turist. orientace

5. Holešov

Město (11 630 obyv.), od r. 1990 měst. pam. zóna. Původní ves připomínána již r. 1141 jako majetek olomouckého biskupství. Na přelomu 13. a 14. st. sídlo biskup. leníků, od pol. 14. st. dlouhodobě v držení Šternberků, za nich v 16. st. rozvoj na významné hospodářské středisko. Po vymření rodu Šternberků v r. 1574 změnil Holešov několik majitelů. V r. 1604 připadl Lobkowiczům, kteří se snažili o jeho rekatolizaci. Dlouhá vláda Rotalů (1650-1762) s živou stavební aktivitou dala Holešovu výrazné barokní dominanty. Hosp. rozvoj v 19. a 20. st. se opíral o podniky dřevařského a textilního průmyslu (TON, Loana). Za 2. sv. války v okolí činnost odbojových skupin. K pamětihodnostem města patří čtyřkřídlý dvoupatrový raně barokní zámek z 50. let 17. st. se 4 nárožními šestibokými věžemi a mansardovou střechou podle plánů ital. architekta F. Luccheseho s rozsáhlým parkem s vodními kanály. Dalšími památkami jsou zámecká Zemanova kovárna z doby kolem roku 1800 s malým muzeem kovářství, unikátní renesanční Šachová synagoga založená po r. 1560, židovský hřbitov či hvězdárna v zám. parku. K církevním památkám patří původně raně barokní farní kostel Nanebevzetí P. Marie z doby kolem r. 1650 na nám. Edvarda Beneše, dále barokní mariánský morový sloup z poč. 18. st. s trojbokou balustrádou se sochami sv. J. Nepomuckého, sv. Rocha a sv. Jana Sarkandra či osmiboká raně barokní centrální kaple sv. Kříže jižně od náměstí ve Smetanových sadech.

Potvrzení: razítko z muzea

6. Přílepy

Obec (993 obyv.) asi 3km jihovýchodně od Holešova, poprvé zmiňována již r. 1272. Majitelem osady byl Jindřich z Přílepy. Na místě původní tvrze dnes stojí památkově chráněný patrový novorenesanční zámek z roku 1852, kterému při západní straně dominuje mohutná věž. Okolo zámku se rozkládá park z konce 19. st. s řadou vzácných druhů dřevin. K zámku náleží ještě lesní kaple Nanebevzetí P. Marie Svatohostýnské z r. 1882 nacházející se na východním okraji obce.

Potvrzení: opis turist. orientace

7. Lukoveček

Obec (466 obyv.) 2 km severozáp. od Fryštáku. První zmínka pochází z r. 1480 jako Lukovec Dolní. Po různých jménech se dospělo do dnešní podoby, pravděpodobně zdobnělina Lukova. Do roku 1849 byl Lukoveček součástí Lukovského panství. V letech 1976 - 2001 spadala obec pod město Fryšták. Mezi významné objekty v obci patří kaple zasvěcená Panně Marii Pomocné, postavená uprostřed návsi v roce 1879, dále pak pomník prvního čsl. prezidenta T. G. Masaryka z r. 1932.

Potvrzení: opis turist. orientace

8. Fryšták

Město (3700 obyv.), od r. 1995 městská pam. zóna, první zmínka z r. 1356, řemeslnická a obchodní centrum lukovského panství. Od konce 19. st. rozvoj průmyslu, zejména podniků na výrobu nábytku a dřevěného zboží. Za 2. sv. války v okolí města intenzivní odbojová a part. činnost. K památkám města patří pozdně barokní farní kostel sv. Mikuláše ze 2. pol. 18. st., patrová barokní fara, socha sv. J. Nepomuckého z r. 1723 na náměstí Míru či muzeum Ignáce Stuchlého. Jižně od města vodní nádrž Fryšták z let 1935-38 (technická památka) se 198 m dlouhou sypanou hrází a plochou 62 ha.

Potvrzení: razítko z obce

Výlet č. 4

Lukovským panstvím na hrad Lukov

1. Zlín

Krajské město (74 950 obyv.), od r. 1990 městská pam. zóna, v letech 1949-89 město neslo název Gottwaldov. Původní ves ze 13. století zmiňována již r. 1332 jako městečko, zlínská tvrz doložena k r. 1360. V letech 1358-1437 panství majetkem Šternberků (zavedena městská práva), za Tetourů (1478-1571) a Cedlarů (1589-1622) zavedena řada dalších privilegií. K nejsilnějším řemeslnickým cechům patřily soukenický, ševcovský a řeznický, velký hospodářský rozmach po založení Baťova obuvnického závodu v r. 1894, dále posílený v r. 1899 zprovozněním železniční trati Otrokovice – Zlín – Vizovice. V l. 1922-38 se Baťovy závody mnohonásobně rozrostly a stávají se největším čs. obuvnickým podnikem s rozsáhlou sítí továren a prodejen po celém světě. Baťův koncern byly nejen boty, ale též strojírna, gumárny, chemická výroba či stavebnictví, s růstem závodů další prudký rozvoj města. V rychlém tempu se budovaly obytné čtvrti (typické budovy z červených cihel a bílého betonu), obchodní domy, školy, nemocnice, studijní ústavy, to vše vsazené do zeleně zahrad a parků. V listopadu 1944 bohužel americké bombardování těžce poškozuje záp. část města, zejména továrny Baťových závodů. Po 2. sv. válce je poškozený Baťův koncern znárodněn a v r. 1949 přejmenován na Svít. V univerzitním parku naproti 77,5 m vysoké funkcionalistické stavbě Baťova mrakodrapu s pojízdnou ředitelskou kancelář v jednom z výtahů se nachází od r. 2007 památník Tomáše Bati a jeho nevlastního bratra Jana Antonína Bati. Pův. zlínská tvrz přestavěna v l. 1578-80 na renesanční zámek, dnes sídlo galerie. Další dominantou města pův. gotický kostel sv. Filipa a Jakuba z přelomu 14. a 15. st., renesančně přestavěný v l. 1566 a 1588, úpravy do dnešní doby po požáru v r. 1819, věžní hodiny z r. 1834 (věž dostavěna v r. 1884). V sousedství kostela Městské divadlo z přelomu 50. a 60. let 20. st., jv. od divadla pozdně barokní socha sv. J. Nepomuckého, Muzeum jihových. Moravy pak sídlí od r. 2013 spolu s Krajskou galerií výtvarného umění ve 14/15 Baťově institutu (budova č. 14 továrního areálu). Ve Zlíně se narodili výtvarníci Bohumír a Alois Jaroňkovi, zakladatelé skanzenu v Rožnově, od r. 1961 se každoročně ve městě koná Mezinárodní festival filmů pro děti a mládež.

Potvrzení: razítko ze zámku či infocentra

2. Štípa

Místní část města Zlína, původně vesnice, ležící 6 kilometrů severovýchodně od Zlína ve směru na Fryšták. Ves uváděna od r. 1391 jako součást panství s hradem Lukov. Nejvýznamnější památkou je poutní areál s pozdně barokním kostelem Narození Panny Marie z l. 1759-65. Na bývalém hřbitově je pak chráněná barokní kaple z pol. 18. st. s volutovým štítem. Při silnici směrem na Hvozdnou u domu čp. 457 větrný mlýn holand. typu z l. 1858-60 (technická památka) s dochovaným strojním zařízením.

Potvrzení: opis červené tur. značky směr Zlín

3. Dolnoveská přehrada

Vodní nádrž Fryšták (též zvaná Dolnoveská) se nachází na Fryštátském potoce v km 4,23 asi čtyři kilometry nad soutokem Fryštátského potoka s řekou Dřevnicí. Jedná se o zásobárnu pitné vody pro město Zlín, koupání je tudyž přísně zakázáno. Výstavba přehrady probíhala v letech 1935-38. Má sypanou zemní hráz délky 198 m, výšky 14 m a vodní plochu 62 ha. Areál přehrady byl 4. července 1997 ministerstvem kultury ČR prohlášen za technickou památku.

Potvrzení: opis turist. orientace

4. Lešná

Památkově chráněný romant. zámek postavený v l. 1887-93 s řadou dalších objektů (elektrárna, stáje, jízdárna a jiné), tzv. Tyrolský dům z l. 1818-23. Kolem r. 1929 se v zám. parku a oboře rozšiřuje chov různých druhů zvířete. Základy dnešní zoo pokládá hrabě Josef Karel Seilern. Tento významný ornitolog a cestovatel na Lešné nejdříve buduje přírodopisné muzeum. V něm postupně shromažďuje mimo jiné sbírku 25 000 palearktických ptáků, 42 000 ptačích vajec a 10 000 kolibříků. Rozvoj soukromé zoo ukončila smrt hraběte a následující válečné události. Pro veřejnost byla zestátněná zoo oficiálně otevřena v r. 1948. Dříve Zoo Lešná, nyní Zoo Zlín, dnes chová přes 200 druhů zvířat.

Potvrzení: razítko ze ZOO

5. Lukov (obec)

Obec doložena r. 1348, po opuštění hradu Lukov sem přenesla vrchnost správu rozsáhlého panství. Býval zde hospodářský dvůr se sýpkou (jižně od kostela), v sv. části obce bývalý pivovar z r. 1769 a panský dům Tusculum z konce 19. století. Památkově chráněny klasicistní farní kostel sv. Josefa z let 1810-13 a patrová fara z roku 1818. Na severním okraji obce v ul. Hrušová stará lesovna z roku 1765, kde v l. 1885-1908 bydlela Bettyna Smetanová, vdova po hudebním skladateli B. Smetanovi.

Potvrzení: razítko z obce

6. Králky

Přírodní památka (2,55 ha, vyhl. v l. 1987 a 1997) severně od města Lukov. Jedná se o dvě oddělené lokality výrazných skal z magurského flyše. Na skalách jsou patrné tvary vytvořené mrazovým zvětřováním, v jednom místě vznikla i menší pseudokrasová jeskyně. Ve skalní stěně obrácené k jihů vyhloubena sedadla, místo opředeno řadou pověstí.

Potvrzení: opis tur. orientace.

7. Hrad Lukov

Rozsáhlá památkově chráněná zřícenina s předhradím z poč. 13. století (uváděn již r. 1219). V roce 1332 v majetku Šternberků. V roce 1614 hrad vyženil Albrecht z Valdštejna, ale po bitvě na Bílé hoře se v r. 1626 hradu zmocnili valašští povstalci. V r. 1643 obsazen Švédý a značně poškozen. Za dlouhé vlády Minkvicburků (1632-1710) hrad ještě udržován, poté pozvolna chátrá (po pol. 18. st. opuštěn Seilerny). Dochovány mohutné mostní pilíře, zbytky paláce, věží a obvodových hradeb. Rozsáhlé předhradí je od vlastního hradu odděleno hlubokým příkopem, místem prochází okružní NS Lukov.

Potvrzení: opis tur. orientace

8. Ondřejovsko

Přírodní památka a evropsky významná lokalita (4,28 ha, vyhl. v l. 1987 a 1997) ležící severozápadně od obce Vlčková v nadmořské výšce 590 - 630 m. Předmětem ochrany skalnaté svahy se zachovalými původními porosty buku, kleny a jilmu. Na hřebenech roste bažanka vytrvalá, kyčelnice cibulkonosná a devítilistá, křivatec žlutý či jestřábník zední, byl zde pozorován čáp černý či včelojed lesní.

Potvrzení: opis orientace z rozc. U Obrázku

Výlet č. 5

Z Val-Mezu přes Oznici do Rajnohovic

1. Valašské Meziříčí

Město (22 200 obyv.) na soutoku Rožnovské a Vsetínské Bečvy, druhé největší město okresu Vsetín. Původní osada vznikla při staré křižovatce obchodních cest evropského formátu (Jantarová stezka), po celou historii přirozené centrum Valašska (jediné kamenné město s hradbami). První zmínka z roku 1297, od roku 1377 již městem. V 16. století velká českobratrská obec, největší rozvoj poč. 17. století se soukenictvím a zužitkováním vlny. Po válečných útrapách nový rozmach až v 19. st., kdy založeny Reichovy sklárny, v roce 1859 vznik textilní továrny a roku 1883 město napojeno na železnici. Od té doby významný železniční uzel. Další rozmach po 1. světové válce, vznikají firmy Dadákova pražírna kávy, Mikrofonta či Montiho pletárna. V roce 1924 sloučení měst Meziříčí a Krásno nad Bečvou, od roku 1992 městská pam. zóna. Původně renesanční zámek Žerotínů s arkádovým dvorem barokizován v 18. století, koncem roku 1850 přebudován na ženskou věznici, ve 20. století řada úprav, dnes sídlo kult. zařízení s infocentrem. Na náměstí památkově chráněný raně barokní mariánský sloup a socha sv. Floriána z roku 1901. Severně od náměstí se nachází původně gotický farní kostel Nanebevzetí P. Marie. Roubený filiální kostel Nejsv. Trojice z konce 16. st. je využíván jako lapidárium. Ve městě Živé muzeum gobelínů, Muzeum Valašských strašidel, hvězdárna či Muzeum regionu Valašsko.

Potvrzení: razítko z muzea či infocentra

2. Medůvka

Větrný mlýn Medůvka ve Valašském Meziříčí je replika původního mlýna německého typu, která stojí v městské části Podlesí při cestě ke stejnojmennému skalnímu útvaru. Skála Medůvka je tvořena tvrdým křemitým paleogenním pískovcem a patří k nejtěžším pískovcovým horolezeckým terénům na Moravě. Ke skále se váže univerzální pověst patřící všem skalám na Valašsku, a to že ji zde zanechal čert, který nestihl do ranního kuropění přehradit v Lidečku říčku Senici.

Potvrzení: opis modré tur. značky směr Brňov

3. Jarcovská gůla

Přírodní památka (0,08 ha, vyhl. v r. 1999) jižně od Jarcové vysoko nad údolím Vsetínské Bečvy. Jedná se o významný skalní výchoz hrubozrnného paleogenního pískovce (starší třetihory) o výšce až 8 metrů (skalní věž). V jejích stěnách jsou viditelné projevy zvětrávání - voštiny a jiné tvary. Území památky zahrnuje i menší skalky v okolí. Místem prochází naučná stezka T.G. Masaryka.

Potvrzení: opis turist. orientace

4. Oznice

Roztroušená obec jihozápadně od Val. Meziříčí. První zmínka z roku 1376. Od podzimu 1944 v okolí obce působila 1. čs. partyzánská brigáda J. Žižky. Před budovou OÚ pomník padlých partyzánů, sv. od obce pak památkově chráněný obnovený partyzánský bunkr. Na rozcestí u domu čp. 33 dřevěná zvonice se 2 zvony (jeden původní z r. 1737). V sedle Píšková pomník T. G. Masaryka z roku 1946.

Potvrzení: opis žluté tur. značky směr Lázy

5. Branky

Obec zmiňována již r. 1270. Památkově chráněny pozdně barokní farní kostel Neposkvrněného početí Panny Marie z r. 1787, u kostela barokní socha sv. Jana Nepomuckého dat. 1734 a jz. od kostela patrová pozdně barokní fara z r. 1791. Sv. od kostela se dále nachází památkově chráněný objekt pův. barokního zámku postaveného na místě tvrze z počátku 18. století. Tzv. nový zámek si nechal jako své sídlo postavit Hans Huber. Jedná se o obdélnou budovu s okrouhlou věží a několika štíty. Největší úpravy proběhly v roce 1941 pro potřeby ozdravovny, nyní zámek chátrá. Jihovýchodně od kostela u železničního přejezdu je k vidění další obdélná budova s mansardovou střechou tzv. starého zámku Branky. Barokní charakter této stavby za panování Locknerů z Locknenau, nyní zde sídlí obecní úřad.

Potvrzení: razítko z místa, příp. opis orientace

6. Lázy

Malá ves (80 obyv.), která je místní částí severozápadně ležící obce Loučka. Vesnice vznikla koncem 18. století z rozptýlených pasekářských usedlostí. První písemná zmínka pochází z roku 1763. Při silnici u domu čp. 8 stojí památkově chráněná typická valašská čtvercová roubená zvonice z roku 1925 s vidlicovým nástavcem. Lípa velkolistá v Lázech patří díky své výjimečnosti k památným stromům ČR (obvod kmene 420 cm, výška stromu 25 m).

Potvrzení: opis turist. orientace

7. Kuželův památník

Pomník letce Josefa Kužely tvořený vrtulí letadla a pam. deskou umístěnými na skále při východním úbočí hory Klíнец nad Rajnohovicemi. Pilot se v této lokalitě zřítíl společně se svým mechanikem Jiřím Matičkou dne 11. října 1944 při pokusu o partyzánský přelet na Slovensko na pomoc SNP. Cestou k památníku od Lázů stojí za zmínku přírodní památka Vřesoviště Bílová (2,98 ha, vyhl. roku 1982). Jedná se o louku v nadmořské výšce 610 metrů s bohatým výskytem vřesu, jalovce a plavuně, poslední lokalita tohoto typu na území Hostýnských vrchů.

Potvrzení: opis turist. orientace

8. Rajnohovice

Obec (480 obyv.) písemně doložena r. 1721. Ke zpracování dříví z rozsáhlých arcibiskupských lesů sloužila parní pila, k níž se v letech 1900-21 dopravovaly kmeny po úbočí Kelčského Javorníku strmou lesní úzkokolejnou železničí délkou přes 8 km. K plavení dříví zase sloužily vodní nádrže (klauzy) na říčce Juhyni a Rosošném potoce. Klauza na Juhyni je technickou památkou. Dlouholetou tradicí je pálení dřevěného uhlí (osady Rosošné a Uhlisko). Na východním okraji obce památkově chráněné objekty – u hřbitova monumentální poutní farní kostel sv. Anny z l. 1716-42, před kostelem kamenný barokní kříž z r. 1737, klasicistní sousoší Pieta dat. 1815 nebo socha sv. Jana Nepomuckého oproti faře. V okolních pasekářských usedlostech se za 2. sv. války zdržovali a působili partyzáni.

Potvrzení: razítko z obce

Výlet č. 6

Cestou poutníků na Svatý Hostýn

1. Svatý Hostýn (poutní místo)

Dominantou vrcholu Hostýn je poutní areál obnovený koncem 19. století. Barokní poutní bazilika Nanebevzetí Panny Marie z let 1721-48 byla obnovená v letech 1841-45. V sousedství baziliky kaple sv. Jana Sarkandra z roku 1893. Od baziliky vede 242 m dlouhé kamenné schodiště z počátku 20. století k původně barokní Vodní kapli z pol. 18. století u pramene Svatá voda s údajně léčivou vodou. Severovýchodním směrem od baziliky vede umělecky cenná křížová cesta z let 1904-33 od Dušana Jurkoviče se 14 zastaveními různého typu z rezného zdíva s výjevy od akademického malíře Jano Köhlera. Poslední zastavení je v kruhové kapli sv. Kříže u hřbitova. Od kaple sv. Jana Sarkandra pak vede k 15 m vysoké kamenné rozhledně z r. 1898 tzv. Stará křížová cesta z let 1900-02. V komplexu ubytování pro poutníky. V Jurkovičově sálu je od r. 2007 zřízeno Svatohostýnské muzeum.

Potvrzení: razítko z muzea

2. Hořansko

Hořansko je místní částí obce Rusava v Hostýnských horách s dodnes zachovanou architekturou valašských kolonistů. Pro svoji malebnost zde přebývali četní umělci, např. malíři Hanuš Schweiger, Adolf Kašpar či Ludvík Schneiderka. Nejcennějším stavením je Kašparova vila, kterou si známý malíř vybudoval ve 30. letech 20. st. jako rekreační objekt. Muzeum, které zde sídlilo až do předání stavení restitucentům, je nyní umístěno v budově obecního úřadu na Dolňansku. Dominantou Hořanska je památkově chráněný katolický pozdně barokní kostel Povýšení sv. Kříže z r. 1779. Jihovýchodně nad osadou oblíbený vyhl. vrchol Pardus. Severní směrem přír. památka Hořansko-Rusava (5,12 ha), jižní svah pokrytý postupně zarůstajícími smilkovými travníky s téměř horským charakterem.

Potvrzení: opis turist. orientace z rozc. Pardus

3. U Tří kamenů

Vrch (748 m) asi 1,5 km jihozápadním směrem od sedla Tesák. Na rozcestí při vrcholu stojí tři hraniční kameny z konce 18. st. označující hranice tehdejšího kelčského, bystřického a lukovského panství. Asi 600 m jv. směrem pomníček studentky Aleny Bábkové z roku 1947, která ve zdejších lesích zabloudila a umrzla. V oblasti Tří kamenů prameniště říček Bystřičky, Rusavy a Juhyně.

Potvrzení: opis modré tur. značky směr Troják

4. Obřany

Památkově chráněná zřícenina hradu ze 14. století. Vysoko položený gotický hrad na stejnojmenném vrcholu (704 m) byl založen Bočkem z Kunštátu před rokem 1365. Zřejmě za husitských válek hrad zničen. Dochovány zbytky zdíva včetně vysoké hradby s okrouhlou věžkou v západní části, patrné příkopy a valy. Na severozápadních svazích obřanská přírodní rezervace (23,98 ha, vyhl. v l. 1992 a 2007). Předmětem ochrany jsou pův. suťové porosty jilmu horského, dále pak zajímavé pískovcové a slepencové geologické útvary. Na území rezervace výskyt vzácných druhů bezobratlých živočichů.

Potvrzení: opis turist. orientace

5. Skalný

Vrch (709 m) cca 2 km severovýchodně od obce Rusava. Jeden z vrcholů hřebenové trasy od sedla Tesák na Hostýn. Při rozcestí modré a zelené turistické značky se nachází skupina skalních útvarů (např. Orel, Zub, Žába či Kůň). Skály jsou tvořeny pískovcem a slepencem, slouží jako cvičné horolezecké terény. Severozápadním směrem od Skalného přírodní památka Loučky pod Bukovinou. Na pravidelně kosené horské louce roste několik chráněných druhů rostlin, mezi nimi například prstnatce. V podmáčeném prameništi se vyskytuje ohrožený čolek karpatský.

Potvrzení: opis turist. orientace z rozc. Skalný

6. Hostýn (vrchol)

Zdáleka viditelný vrchol (735 m) opředený řadou pověstí, dominanta Hostýnských vrchů. Výrazně vyčnívá asi 3 km jihovýchodně od města Bystřice pod Hostýnem, nad jejímž relativně rovinatým okolím má převýšení přibližně 350 m. Plochý pískovcový vrch byl do kůrovcové kalamity pokryt převážně smrkovým lesem, část západního svahu je chráněna jako přírodní památka Stráň. Hostýn má dva vrcholy, oba se nacházejí na katastru obce Chvalčov. Na nižším z vrcholů, v nadmořské výšce 718 m, se rozprostírá mariánský poutní komplex. Na vyšším vrcholu ve výšce 735 m je kamenná rozhledna s kaplí sv. Kříže postavená r. 1898 olomouckým stavitelem Václavem Wittnerem. V dubnu 1994 u ní byla zřízena větrná elektrárna. Vrtule je vysoká 32 m a rozpětí vrtule je 27 m. Z Hostýna pochází jeden ze zákl. kamenů Národního divadla v Praze. Na spojnici mezi oběma vrcholy rozlehlé pam. chráněné pravěké hradiště (keltské oppidum) z doby bronzové o rozloze asi 20 ha, obehnané 2 km dlouhým mohutným valem vysokým až 10 m a širokým 15 m (významná arch. lokalita).

Potvrzení: opis turist. orientace

7. Slavkov pod Hostýnem

Obec (659 obyv.) jižně od Bystřice pod Hostýnem. První písemná zmínka o obci pochází z roku 1349. Mezi pamětihodnosti patří kaple Panská stráž z roku 1871 chráněná jako nemovitá kulturní památka České republiky, kaple Panny Marie Lurdské či zděná zvonice z roku 1833. Jihovýchodně od obce přírodní památka Stráň (12,60 ha). Důvodem ochrany je svažité karpatská louka, na které roste několik chráněných druhů rostlin, zejména zástupců vstavačovitých.

Potvrzení: razítko z místa

8. Brusné

Obec (370 obyv.) při soutoku potoka Brusenky s říčkou Rusavou. První zmínka o obci je z r. 1358, kdy je v olomouckých zemských deskách zapsána jako majetek Oneše ze Slavkova. Obyvatelstvo Brusného tvořili z velké většiny střední a drobní rolníci, nechyběl zde Panský mlýn a pila. Název vsi odvozen od výroby kamenných brusů a brousků. K památkám obce patří kaplička se zvoníčkou z roku 1840, pískovcový kříž na návsi z roku 1905 či nedaleká zřícenina hradu Křídlo. Brusné je jednou ze vstupních bran do Hostýnských vrchů.

Potvrzení: razítko z restaurace